

DETSKÉ CENTRUM SLOVENSKO

PRVÁ SLOVENSKÁ SPOLOČNOSŤ PRE POMOC DEŤOM V NÁHRADNEJ
STAROSTLIVOSTI

PRETEKY TURISTICKEJ ZDATNOSTI **2018**

KULTÚRNO POZNÁVACIA ČINNOSŤ - KPČ

REGIÓN ORAVA

žiactvo 1 - 10
dorast a juniory 1 - 16

C. Orava je rieka na [Orave](#), vzniká sútokom dvoch zdrojnic: pravostrannej [Bielej Oravy](#) a ľavostrannej [Čiernej Oravy](#), ktorá priteká z [Poľska](#). Na ich sútoku bola postavená [Oravská priehrada](#). Pod priehradným múrom už tečie pod spoločným názvom Orava, prevažne juhozápadným smerom. Do [Váhu](#) ústi v nadmorskej výške 430,7 m n. m. pri obci [Kraľovany](#).

Geologický podklad tvoria na severe flyšové horniny, nižšie vápencové bradlá. V obale bradiel je erózna brána, v ktorej úseku Orava a Oravica sledujú množstvo drobných bradlových, vápencových tvrdošov vyčnievajúcich z miernejšieho modelovaného reliéfu a dodávajúcich tým krajine malebný ráz. (Trstená, Dlhá nad Oravou a podobne). V Oravskom Podzámku podmýva rieka malebne skalú s [Oravským zámkom](#). Za Tvrdošinom potom tečie rieka na juhovýchod a vytvára veľké oblúky. Do Váhu ústi v prielomovej kraľovianskej doline.

Najväčší prietok má rieka v marci a apríli, keď sa topí sneh, najmenší v januári a februári. Historicky najnižší prietok zaznamenali ešte pred vybudovaním priehrady – 4,8 m³/s, najväčší už po vybudovaní priehrady [19. júna 1958](#) – 2 300 m³/s.

- A - RIEKA VÁH
- B - RIEKA DUNAJ
- C - RIEKA ORAVA
- D - RIEKA HRON

A. Martin Kukučín, vlastným menom Matej Benczur de Jeszenova (* [17. máj 1860](#), [Jasenová, Slovensko](#) – † [21. máj 1928](#), [Pakrac, Chorvátsko](#)), bol [slovenský prozaik](#), dramatik a publicista. Bol najvýznamnejším predstaviteľom slovenského literárneho realizmu, zakladateľ modernej slovenskej prózy. Je po ňom pomenovaná planétka [\(23444\) Kukučín](#).

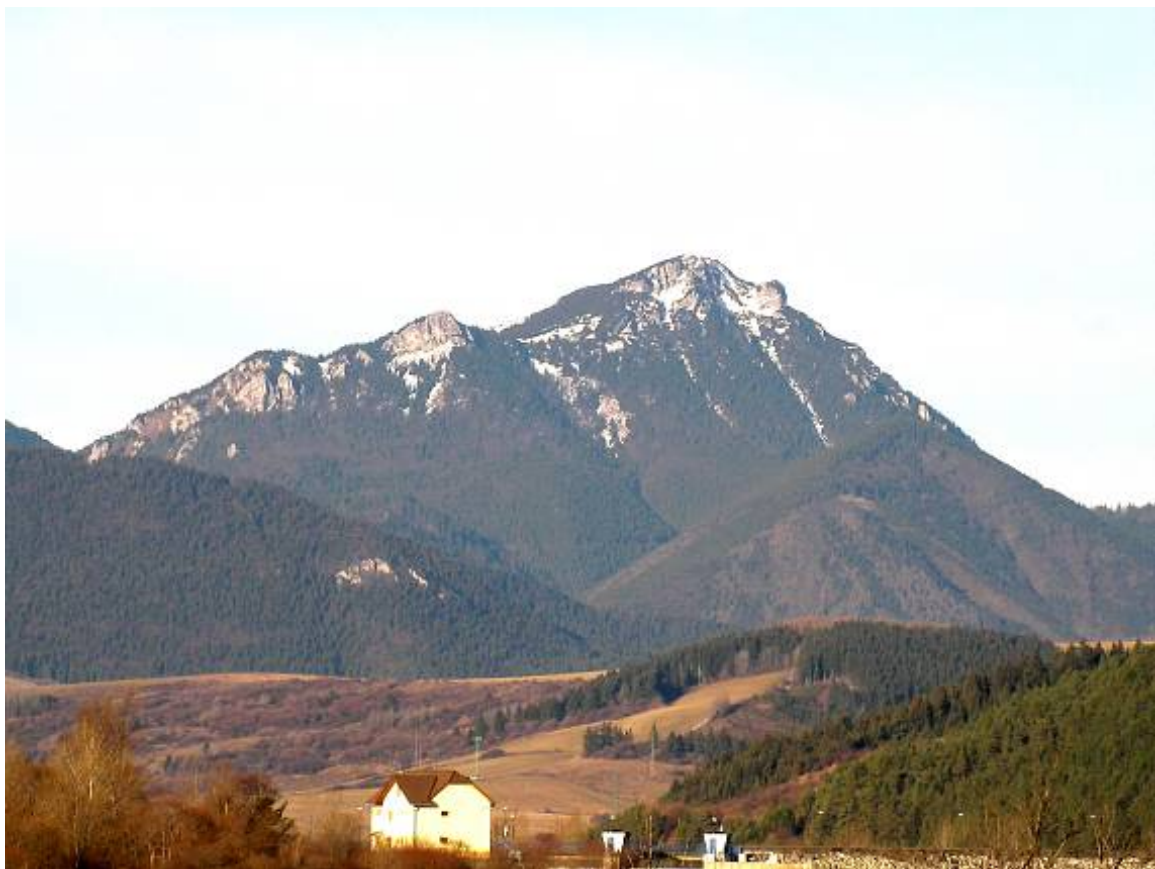

- A - MARTIN KUKUČÍN
- B - ANTON BERNOLÁK
- C - JOZEF VAJDA
- D - PAVOL ORSZÁG HVIEZDOSLAV

D. Veľký Choč je s výškou 1 611 [m n. m.](#)^[1] dominantným vrchom Chočských vrchov, viditeľný je už od Štrby a z celej dolnej Oravy. Vrchol je turisticky veľmi vyhľadávaný. Má tvar nepravidelnej pyramídy s početnými bralnými partiami. Z vrcholu Choča je vynikajúci kruhový výhľad. Jeho vrchol je porastený kosodrevinou, od Valaskej Dubovej má mierne stúpajúci tvar, kým zo severu a od Lúčiek je v príkrom zráze.

Vrchol bol ospievaný mnohými básnikmi, medzi inými aj P.O. Hviezdoslavom, ktorý pochádzal z Vyšného Kubína, ležiaceho priamo pod Chočom. Choč je považovaný za jeden z najkrajších vrchov Slovenska.

Na vrchole sa nachádza prírodná rezervácia Choč, ktorej súčasťou sú aj menšie vrcholy: [Predný Choč](#), [Malý Choč](#), [Stredný Choč](#) a [Zadný Choč](#), ale aj ďalšie ako napríklad [Kýčera](#), Sokol a iné.

- A - BABIA HORA
- B - KRIVÁŇ
- C - OSTREDOK
- D - VEĽKÝ CHOČ

B. Dolný Kubín ([nem.](#) Unterkubin) je [okresné mesto](#) na [Slovensku](#) ležiace v [Žilinskom kraji](#). Mesto leží na Dolnej [Orave](#), v údolí [rovnomennej rieky](#), v južnej časti [Oravskej vrchoviny](#). Na západ od mesta sa vypínajú končiare [Oravskej Magury](#) a [Malej Fatry](#), na juhovýchode [Šípskej Fatry](#) a [Chočských vrchov](#). Mesto je vzdialené 17 [km](#) severne od [Ružomberka](#), 42 [km](#) severovýchodne od [Martina](#) a 31 [km](#) juhozápadne od [Tvrdošína](#).

- A - BRATISLAVA
- B - DOLNÝ KUBÍN
- C - RUŽOMBEROK
- D - ČADCA

C. PhDr. h. c. Pavol Országh Hviezdoslav (vlastným menom **Pavol Országh de Felsőkubin**; pseudonymy: Hviezdoslav, Jozef Zbranský, Syn ľudu; značky: O., P. O.)^{[1][2]} (* [2. február 1849](#), [Vyšný Kubín](#) – † [8. november 1921](#), [Dolný Kubín](#)) bol [slovenský básnik](#), [dramatik](#), [spisovateľ](#), [prekladateľ](#), [právnik](#), člen [Revolučného Národného zhromaždenia ČSR](#) ([1918](#)) a čestný predseda [Matice slovenskej](#) ([1919](#)).^[3]

Hviezdoslav je jedna z vedúcich osobností [slovenskej literatúry](#) a [slovenskej kultúry](#) sklonku [19. storočia](#) a začiatku [20. storočia](#) a radí sa k najvýznamnejším zjavom celej slovenskej literatúry.^[4]

Na jeho počesť je pomenovaná planétka [\(3980\) Hviezdoslav](#).

- A - MARTIN KUKUČÍN
- B - ANTON BERNOLÁK
- C - PAVOL ORSZÁGH HVIEZDOSLAV
- D - JOZEF VAJDA

D. Kúpele Slaná voda. Slaná voda je názov unikátneho minerálneho prameňa na hornej Orave, v katastri obce [Oravská Polhora](#) v severnej časti okresu [Námestovo](#). V okolí vyviera viacero podobných prameňov, ktoré boli známe už v 16. storočí. Slané pramene slúžili v rokoch 1863 - 1918 na liečbu kožných a ženských ochorení v miestnych kúpeľoch. V súčasnosti je prameň upravený a voľne prístupný. V oblasti boli v prebehu 80. a 90. rokov 20. storočia odvrtné viaceré hydrogeologické a prieskumné vrty, ktoré potvrdzujú prítomnosť reliktných marinogénnych vôd.^[1]

- A - KÚPELE RAJECKÉ TEPLICE
- B - BARDEJOVSKÉ KÚPELE
- C - KÚPELE LÚČKY
- D - KÚPELE SLANÁ VODA

- A. **Babia hora** ([pol'](#). Babia Góra) je vrch na [Orave](#) na slovensko-[poľských](#) hraniciach dosahujúci výšku 1 725 m n. m. Nachádza sa v [CHKO Horná Orava](#) a v [Babiogorskom Parku Narodowom](#) na poľskej strane. Je najvyšším vrchom Beskýd. Jej masív má tvar písmena „V“ a pozostáva z vrcholov Malej Babej hory, Babej hory (Diablak), ktorými prechádza poľsko-slovenská hranica a považuje sa za najsevernejší bod Slovenska. Na poľskej strane sa ešte nachádzajú vrcholy Glowniak, Kepa a Sokolica. Babia hora je hranicou aj medzi dvoma rozvodiami. Vodné toky zo severnej (poľskej) strany odvodňuje rieka [Visla](#), ktorá patrí do úmoria [Baltského mora](#). Z južnej (slovenskej) strany ju odvodňuje rieka [Orava](#) ([Biela Orava](#)), ktorá je súčasťou povodia [Váhu](#) a patrí do úmoria [Čierneho mora](#). V období komunizmu bola na vrchole Babej hory umiestnená pamätná tabuľa, ktorá mala pripomínať údajný výstup [Vladimíra Lenina](#) z roku [1912](#). V 90. rokoch bola tabuľa demontovaná a roku [1996](#) nahradená pamätnou tabuľou na viaceré výstupy pápeža [Jána Pavla II.](#), ktorý na vrch viackrát vyšiel ešte ako krakovský arcibiskup.

- A - BABIA HORA
- B - KRIVÁŇ
- C - OSTREDOK
- D - VEĽKÝ CHOČ

B. Oravský hrad je jeden z najkrajších [hradov](#) na [Slovensku](#) nachádzajúci sa v obci [Oravský Podzámok](#). Je to výrazná dominanta [oravského regiónu](#), patrí medzi najvýznamnejšie pamiatky hradného staviteľstva na území Slovenska. Hrad je sprístupnený verejnosti denne od [mája](#) do [marca](#).

- A - BOJNICKÝ ZÁMOK
- B - ORAVSKÝ HRAD
- C - SMOLENICKÝ ZÁMOK
- D - BECKOV

B. Oravská lesná železnica (skratka **OLŽ**) je v súčasnosti turistická železnica medzi stanicami Tanečník a sedlo Beskyd na [Orave](#). Stanica Sedlo Beskyd bola poslednou piatou úvraťou úvratového úseku spájajúceho historickú zaniknutú OLŽ s [Kysuckou lesnou železniciou](#) (skratka KLŽ). OLŽ a KLŽ spojením vytvorili [Kysucko-oravskú lesnú železnicu](#) (skratka KOLŽ). Historická OLŽ viedla z [Lokce](#) do [Erdútiky](#) a slúžila na zvážanie dreva.

- A - POHRONSKÁ ŽELEZNICA
- B - ORAVSKÁ LESNÁ ŽELEZNICA
- C - KORYTNÍČKA
- D - ČIERNOHORSKÁ ŽELEZNICA

B. Anton Bernolák zo Slanice – "Bernolak de Szlanicza" (* [3. október 1762](#), [Slanica](#) – † [15. január 1813](#), [Nové Zámky](#)) bol [slovenský](#) rímskokatolícky [kňaz](#), šľachtic a [jazykovedec](#). Ako prvý kodifikoval spisovnú [slovenčinu](#) – pozri [berňolákovčina](#). Je po ňom pomenovaná planétka (13916) [Bernolák](#).

- A - MARTIN KUKUČÍN
- B - ANTON BERNOLÁK
- C - PAVOL ORSZÁG HVIEZDOSLAV
- D - JOZEF VAJDA

D. Františkova huta (lokálne len Hámor) je technická pamiatka, ruina továrenskej haly [železiarne](#) (železnej [huty](#)) z roku [1836](#). Nachádza sa na [Orave](#) v katastrálnom území obce [Nižná](#), približne 2 km juhovýchodne od centra obce [Podbiel](#) pri ceste [II/584](#) v doline [Studeného potoka](#) smerom na [Zuberec](#).

Budova je vyhlásená za [národnú kultúrnu pamiatku](#). Ide o pôvodne klasicistickú továrenskú budovu s trojosovým [rizalitom](#).^[2] Zachovaná je klasicistická [fasáda](#), obvodové múry, [vysoká pec](#), prívodný a odpadový kanál, [hámor](#), dýchadlová komora, halda železnej rudy (za budovou).

Stavba je vo vlastníctve obce [Podbiel](#), ktorá ju získala darovacou zmluvou zo dňa [23. novembra 2010](#) od občianskeho združenia [Strom života](#).^[3] Pozemok, na ktorom stavba stojí, je majetkom Spolumasiteľstva bývalých urbarialistov obce Podbiel.^[4]

- A - REPAŠSKÁ HUTA
- B - STARÁ HUTA
- C - ŽELEZNÁ HUTA
- D - FRANTIŠKOVA HUTA

B. Múzeum oravskej dediny (Múzeum oravskej dediny Zuberec– Brestová) je slovenské múzeum, ktoré sa nachádza v [Zuberci-Brestovej](#). Ukazuje život v [oravských](#) dedinách v minulosti.

Je umiestnené v prekrásnom prírodnom prostredí v podhorí Roháčov. Viac ako 50 stavieb ľudovej architektúry je tu rozostavených v niekoľkých celkoch, ktoré pripomínajú jednotlivé časti Oravy – Dolnooravský rínek, Hornooravská ulica, Goralské lazy. Nechýbajú tu ani technické stavby ako mlyn na vodný pohon, plátennícky mangel na hladenie modrotlače, olejáreň, hrnčiarska pec a iné. Nad „dedinkou“ sa týči drevený gotický kostol sv. Alžbety Uhorskej zo začiatku 15. storočia. Kostol s neskorogotickým maľovaným stropom a s funkčným prenosným barokovým organom je ozajstným klenotom múzea. Zariadenie domov a chov domácich zvierat (v letnom období aj pestovanie typických plodín) umožňujú návštevníkom predstaviť si život a prácu Oravcov v minulosti.

- A - MÚZEUM LIPTOVSKÉJ DEDINY PRIBYLINA
- B - MÚZEUM ORAVSKÉJ DEDINY ZUBEREC - BRESTOVÁ
- C - SKANZEN VYCHÝLOVKA
- D - VLKOLÍNEC

A. Roháčske plesá je sústava [plies](#) v závere [Roháčskej doliny](#) pod [Ostrým Roháčom](#), [Plačlivým](#) a Kopami ([Tri kopy](#), [Hrubá kopa](#)). Hlavné štyri plesá sa nachádzajú v „terasách“ nad sebou (druhé a tretie pri sebe), na zostupe cez [Spálenú dolinu](#) sa nachádza ďalšie, [Opálové pliesko](#) a nižšie [Roháčsky vodopád](#).

- **Veľké Roháčske pleso** (alebo Dolné Roháčske pleso)
  - nachádza sa v nadmorskej výške 1562,2 m n. m, rozloha 2,22 ha (najväčšie z Roháčskych plies), hĺbka 7 m
- **Druhé a tretie Roháčske pleso**
  - nadmorská výška 1650 a 1653 m n. m
- **Horné Roháčske pleso**
  - nadmorská výška 1719 m

- A - ROHÁČSKE PLESÁ
- B - ŠTRBSKÉ PLESO
- C - VELICKÉ PLESO
- D - HINCOVO PLESO

B. Drevený artikulárny kostol je [artikulárny evanjelický kostol](#) v obci [Leštiny](#), národná kultúrna pamiatka a lokalita [Svetového dedičstva UNESCO](#). Leštinský artikulárny kostol sa do dnešných dní zachoval v neporušenom intaktnom stave a v autentickom prírodnom prostredí. Svojou pamiatkovou hodnotou je jedným z najvzácnejších drevených sakrálnych objektov na celom území Slovenska. V roku [2008](#) bol kostol spolu s ďalšími slovenskými kostolmi zapísaný do zoznamu [Svetového dedičstva UNESCO](#) pod spoločným názvom [Drevené kostoly v slovenskej časti Karpát](#).

- A - KOSTOL SVÄTÉHO FRANTIŠKA Z ASSISI
- B - DREVENÝ ARTIKULÁRNY KOSTOL V LEŠTINÁCH
- C - CHRÁM SV. MIKULÁŠA V BODRUŽALI
- D - CHRÁM SVÄTÉHO MICHALA ARCHANJELA V LADOMÍROVEJ

C. Oravská Polhora je najväčšia [obec](#) na [Orave](#). [Slovensku](#) v okrese [Námestovo](#). Oravská Polhora je najsevernejšia obec Slovenskej republiky. Je obklopená pohorím Oravské Beskydy (tretie najvyššie pohorie na Slovensku) s najvyšším vrchom Beskýd - [Babia hora](#) (1 725 m n. m.). Prírodným dedičstvom je komplex pralesov, ako aj jodo-brómové pramene známe ako kúpele Slaná Voda. Boli známe v širokom okolí a ich chýr sa doniesol aj do Viedne.

Prameň v lokalite Oravská Polhora - Slaná Voda sa spomína už v roku [1550](#) v rukopisnej mape hornej Oravy. Uhorská komora, domnievajúc sa, že sa narúša právo kráľovského soľného monopolu, vyslala dvoch kráľovských komisárov Andreasa Kraiseru a Josepha Milavera, pochádzajúcich z Hallstadtu. Boli to odborníci na ťažbu soli. Na Slanú Vodu ich sprevádzal správca tridsiatkovej colnej stanice z Tvrdošína. Komisári napísali o návšteve prameňov obširnu správu a priložili k nej aj rukopisnú mapu širšieho okolia. Na mape, ktorá je najstaršie mapové zobrazenie hornej Oravy, je zakreslená Oravská Polhora (Pagus Polgora) a ďalšie obce. K písomnej správe sa na mape viaže v prvom rade prameň slanej vody, ktorý je na mape zakreslený južne od Babej hory (mons Baba) ako murovaná studňa území chotára obce Rabča (Pagus Rapcia). Pri nej je nápis Puteus salsus intra fines possessionis Rapciae.

Z hospodárskych údajov je na mape poznámka, podľa ktorej sú v Beskydách aj náleziská zlata, striebra, olova a iných kovov. (In istis montibus aurum, argentum, plumbum et aes aliquae metalla reperire est) Ďalšia písomná zmienka o obci Oravská Polhora je až z roku 1588. Je to ideálne miesto pre pokojnú zimnú lyžovačku, ako aj pre letné potulky prírodou. V obci sa nachádza hraničný prechod Oravská Polhora - Korbiewo s ťahom na [Żywiec](#) a [Bielsko-Biala](#).

- A - LOKCA
- B - NÁMESTOVO
- C - ORAVSKÁ POLHORA
- D - L'UBOCHŇA

D. Západné Tatry sú geomorfologický podcelok [Tatier](#) v západnej časti geomorfologického celku. Na východe nadväzujú na podcelok [Východné Tatry](#), na juhu hraničia s [Podtatranskou kotlinou](#), na západe s [Chočskými vrchmi](#) a na severozápade s [Podtatranskou brázdou](#). Rozloha pohoria je 380 km², z toho 286 km² (75,2 %) sa nachádza na [Slovensku](#) a 94 km² (24,8 %) v [Poľsku](#). Vnútri pohoria sa nachádzajú len štyri lokality s koncentráciou cestovného ruchu. Na severnej strane sú to rekreačné strediská [Zverovka](#), [Brestová](#) a okolie [Ľatliakovej chaty](#), kým na južnej strane je to len [Žiarska chata](#). Ostatné strediská zimnej i letnej turistiky ležia po okraji pohoria: [Oravice](#), [Zuberec](#), [Bobrovecká vápenica](#), [Žiar](#), [Konská](#), [Jakubovany-Studená dolina](#), [Pribylina](#), [Podbanské](#).

Na území Západných Tatier sú vybudované dva náučné chodníky: NCH Juráňova dolina a NCH Roháčske plesá.

- A - MALÁ FATRA
- B - VEĽKÁ FATRA
- C - VYSOKÉ TATRY
- D - ZÁPADNÉ TATRY